

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

7. Bowersox, Donald J., David J. Closs, and M. Bixby Cooper. *Supply Chain Logistics Management*. McGraw-Hill Education, 2019. 180 p. [in English].

8. Mangan, John, Chandra Lalwani, and Tim Butcher. *Global Logistics and Supply Chain Management*. John Wiley & Sons, 2016. 392 p. [in English].

9. Rushton, Alan, Phil Croucher, and Peter Baker. *The Handbook of Logistics and Distribution Management*. Kogan Page Publishers, 2017. 720 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 23.11.2024

УДК 378.016:81

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.320561>

Лариса Купчик, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Національного університету водного господарства та природокористування
Альона Літвінчук, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Національного університету водного господарства та природокористування
Ірина Микитин, старший викладач
кафедри іноземних мов
Національного університету водного господарства та природокористування

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розкрито необхідність розвитку креативного мислення у студентів немовних спеціальностей закладів вищої освіти. Сфокусовано увагу на наявності таких важливих елементів креативного процесу, як середовище, поведінка викладача і студента, дизайн заняття і оцінювання. Окреслено методичні особливості дизайну креативного заняття і наведено приклади креативних завдань, які сприяють підвищенню мотиваційного компонента у студентів до вивчення іноземної мови. Водночас виокремлено можливі труднощі формування креативного іншомовного середовища в інституційному контексті.

Ключові слова: вища освіта; іноземна мова і культура; лінгводидактика; креативна компетентність; креативне мислення.

Табл. 3. Літ. 18.

Larysa Kupchyk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Foreign Languages Department,
National University of Water and Environmental Engineering
Alona Litvinchuk, Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor,
Associate Professor of the Foreign Languages Department,
National University of Water and Environmental Engineering
Iryna Mykytyn, Senior Lecturer of the
Foreign Languages Department,
National University of Water and Environmental Engineering

DEVELOPING CREATIVITY IN NON-LINGUISTIC UNIVERSITY STUDENTS THROUGH FOREIGN LANGUAGES

The article addresses the need to develop creative thinking in students enrolled in non-language degree programmes at higher education institutions, particularly in light of the current challenges set by societies, businesses, and governments to meet emerging needs. It analyses the concept of creativity offering multiple perspectives from domestic and foreign researchers. The authors align with European scholars in emphasizing the importance of creating a supportive university atmosphere that encourages the development of creativity among non-linguistic students. The study underscores the necessity of incorporating the five key elements of the creative process: the environment, the teacher's and student's behaviour, class design, and assessment. It outlines the methodological features of designing a creative foreign language classroom by applying project methods and task-based methodology. Furthermore, the authors provide a series of English-language creative task examples across four key language areas – listening, reading, writing, and speaking – that enhance students' motivation to learn a foreign language. Additionally, the article explores the potential for interdisciplinary projects, where students from various major fields of study collaborate as part of a team using a foreign language as a means of communication, being facilitated by differentiated instruction in some higher education institutions. The authors also emphasize that a teacher's creativity and appropriate skills are vital for fostering creativity in the classroom, a process that requires ongoing professional development and institutional support. Finally, the article identifies potential challenges in establishing a creative foreign language environment, including student and teacher unpreparedness and institutional constraints.

Keywords: higher education; foreign language and culture; language didactics; creative competency; creative thinking.

Постановка проблеми. Сучасний світ невпинно зазнає трансформацій, які спостерігаємо в особистій, академічній, суспільній, політичній, економічній і професійній сферах. Змінюються й вимоги ринків праці до робочої сили. Однак згідно зі звітом Світового економічного форуму, “аналітичне і креативне мислення залишаються найважливішими навичками працівників у 2023 році” [18, 6], й одним з найважливіших пріоритетів для підвищення кваліфікації працівників у 2023–2027 рр. є розвиток креативного мислення [18, 7]. Звідси, перед вищою освітою і її партнерами постає вимога приділяти більшу увагу розвитку креативності. Адже складні питання майбутнього вирішуватимуться творчими, далекоглядними людьми та групами, які не бояться брати під сумнів усталені ідеї та здатні впоратися з незахищеністю та невизначеністю. Тому креативність виокремлюють як ключовий фактор для адекватного розв’язання проблем, а також як головну рушійну силу соціального й економічного розвитку.

Асоціація європейських університетів стверджує, що “університети повинні дивитися у майбутнє у всій своїй діяльності, а не зациклюватися на минулому. Високий рівень досвіду університетської спільноти в різноманітних галузях дає змогу закладам вищої освіти (ЗВО) бути на крок попереду часу, виходячи за рамки усталених знань, ставлячи під сумнів навіть іноді перевірені часом ідеї та намагаючись не лише вирішувати поточні проблеми, але й бути проактивними в ідентифікації питань, які стануть актуальними в майбутньому” [9, 8].

Аналіз останніх досліджень і публікацій вітчизняних та зарубіжних учених свідчить про актуальність розвитку креативності та креативного мислення у закладах освіти. Знаходимо низку публікацій, які фокусують увагу на необхідності формування креативних компетентностей майбутніх учителів [1]; важливості інтеграції цифрових ресурсів у навчальний процес, зокрема електронного портфоліо як засобу розвитку креативності викладачів іноземних

мов [2]. Н. Майєр [3] змодельовала процес формування креативної компетентності майбутніх вчителів іноземних мов і культур, компоненти якої реалізуються в органічній єдності, взаємозв’язку і взаємозалежності. К. Павленок і О. Бондарчук [13] окреслили розвиток креативності викладача іноземних мов як чинника їхнього суб’єктивного добробуту. О. Шевченко, Н. Андрущенко і Е. Сірик [5] зосередили увагу на ролі STEAM-освіти у процесі формування креативності й інноваційного мислення здобувачів на різних рівнях освіти, проте дещо неповно розкрили роль гуманітарних наук як складника STEAM-освіти, зосередившись лише на мистецтві. Попри наявність багатьох студій, всебічне студювання особливостей розвитку креативності під час вивчення іноземних мов студентами немовних спеціальностей не дістало належного висвітлення у розрізі дидактики вищої школи, що й окреслило мету нашої розвідки.

Виклад основного матеріалу. У стародавній літературі знаходимо різне трактування *креативності*: як Божий дар, данина *природи* на відміну від *виховання*, чи як форма *відхилення* і зазвичай у гендерному, тобто чоловічому середовищі [цит. за 12, 1]. Поняття *креативність* латинського походження, де *creo* означає *створювати, народжувати* і стосується здатності генерувати ідеї чи знаходити розв’язок проблем, які є оригінальними й ефективними. Л. Ткаченко детермінує феномен креативності як “здатність особистості до варіативності, гнучкості й інноваційності мисленнєвої діяльності, що передує процесу творчої дії” [4, 32]. Креативність здобувачів освіти описано у науковій літературі як “тенденцію студентів генерувати нові ідеї, які є корисними для імплементації товарів і послуг у персоналізованому навчальному середовищі через інтеракцію і поширення знань серед інших студентів” [цит. за 17, 7].

У 1961 р. М. Rhodes [16] представив *модель креативності 4Ps*, у якій він виокремив чотири складники: *людина, процес, продукт і середовище*, сутнісні характеристики яких розкрито у таблиці 1.

Таблиця 1

Модель креативності у розрізі питань і характеристик

Складник	Запитання	Зміст (за М. Rhodes)
Людина	Хто є креативним?	особистість, інтелект, темперамент, статура, риси, звички, ставлення, самооцінка, система цінностей, захисні механізми, поведінка
Процес	Чим вирізняється перебіг креативного процесу?	мотивація, сприйняття, навчання, мислення, комунікація
Продукт	Що є креативним?	те, що створено, коли ідея набирає матеріальної форми
Середовище	Яке середовище сприяє тому, щоб реалізувати креативний потенціал?	зв’язки між індивідуумом і середовищем

Джерело: укладено авторами на основі [16]

Сучасні науковці вважають, що креативне мислення залежить від фундаментальних когнітивних

процесів, таких як оперативна пам’ять, здатність створювати нові розумові категорії та здатність подум-

**РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

ки маніпулювати об'єктами [цит. за 15, 244]. Таким чином, навички креативного мислення властиві нормативному когнітивному функціонуванню, а не є вродженим талантом, доступним лише небагатьом геніальним умам. Окрім того, дослідження підтверджують ідею, що креативного мислення можна навчити завдяки особливим умовам виховання та навчання [4, 2; цит. за 15, 244], основними з яких Л. Ткаченко називає розвиток особистості, мотивацію до творчої діяльності та свободу індивідуальності [4, 32].

Креативність – це поєднання відомого невідомим / інноваційним способом. Вона передбачає, що знання не завершуються межами певної галузі, а виходять за її межі. Креативність полягає у перенесенні чинних моделей на нові сфери чи явища, що підкреслює здатність створювати асоціації між новим і відомим. Креативна людина визначається двома ключовими ознаками: мати широкий спектр інтересів (мотиваційний компонент) і бути відкри-

тою до нового (риса характеру). Креативність є здатністю, закладеною у кожній людині, її можна і потрібно розвивати, активуючи когнітивні й афективні здатності особи. В освітній площині креативний процес є *ключовим*, адже мобілізує увесь спектр особистості, включаючи когнітивні й емоційні здібності, і *багатограним*, інтегруючи розвиток, відкриття та експериментування. Він уможливує поєднання різних елементів в інноваційні контексти, завдяки яким виникає нове і важливе для людини, чи суспільства. Тому значущим постає середовище, яке перманентно ставить нові виклики, які потрібно долати, докладаючи немало зусиль і не лякаючись невдач.

У результаті роботи над проектом “DaVinci – формування креативного освітнього середовища у вищій школі”, європейські науковці [11] визначили шість ключових аспектів розвитку креативної культури ЗВО (таблиця 2).

Таблиця 2

Аспекти креативної культури ЗВО

Аспекти розвитку креативності	Опис	Приклади креативних результатів виконання навчальних завдань студентів
1. Розвивати оригінальні, повністю нові ідеї	- не дозволяється примус - підготовка до можливої появи ідей - допускаються помилки	- використовувати/прокладати інші шляхи розв'язання завдань/проблем - придумати матеріал для історії/розповіді - незвичні/оригінальні теми для виконання домашніх завдань тощо - створювати нові продукти
2. Розвивати нову культуру мислення	- нове ставлення на різні точки зору - рефлексія про власну креативність і власну структуру мислення (дивергентні, конвергентні шляхи, неординарні думки ...)	- студенти вивчають тему з різних точок зору - відхилення від норми/консенсусу - резонна зміна рутинних дій/правил - студенти вибудовують зв'язки з іншими дисциплінами
3. Розвивати креативне навчання	- щось “створювати” - тексти, презентації, дослідницькі роботи, сценарії, розв'язки тощо	- студенти щось “створюють” до цієї теми - напр.: планування/проведення конференції, концепція електронної інфраструктури, подкасти, дизайн заняття для викладача
4. Розвивати дослідницький інтерес і захоплення – підвищувати мотивацію до навчання	- різноманітне навчання - неординарне формулювання питань/проблем - рефлексія про індивідуальну мотивацію до навчання	- уможливити зв'язок з практикою, досвідом - стимулювати студентів віднайти найефективніший метод навчання - надихати студентів
5. Сприяти самостійності/автономності у навчанні	- самостійно і відповідально керувати власними навчальними процесами - приймати власні рішення	- самостійно відшукати тему - розробити власні запитання - визначити прогалини у знаннях - студенти самостійно проводять дослідження - студенти самостійно організують навчальний процес - формулювати власні навчальні цілі
6. Розвивати рефлексивне мислення	- поглиблювати знання - вести внутрішній діалог - думати нестандартно, ставити під сумнів те, що відомо	- не повторюється; ставити критичні запитання - розпізнавати упереджені ставлення та припущення - працювати над поставленим завданням

Джерело: [11, 240].

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Середовище вивчення іноземної мови (природне чи інституційне), з одного боку, створює нові виклики, що є есенційним для креативного процесу, з іншого – вимагає мовної точності, культурного розуміння та комунікативної здатності. Звідси, як зауважує А. Сієзка, вивчення мови займає місце не в ядрі креативного процесу, а інтегрує у навчальний план креативний зміст, як, наприклад, текстовий матеріал, картинки, музику, театральні сценки, які є стимулом для організації креативного процесу [7, 381].

У науковій літературі виокремлюють п'ять ефективних елементів заняття з іноземної мови, які сприяють креативності [цит. за 8, 71–72]:

- 1) середовище – дружнє і не стресове;
- 2) належна поведінка студентів;
- 3) належна поведінка викладача, який повинен уникати негативної оцінки застосування студентом

креативних елементів, але зобов'язаний коригувати і пояснювати мовні помилки;

4) дизайн заняття, який інтегрує креативні завдання і який завжди конституюється з трьох частин: презентація і обговорення завдання, виконання завдання, дискусія про виконану роботу;

5) оцінювання, коли студенти під час обговорення виконання завдання оцінюють роботи, і їхня позитивна оцінка є ключем до успішної роботи групи.

Креативний підхід до вивчення іноземної мови у немовних ЗВО базується на ідеї, що кожен студент є креативним, викладач створює креативні ситуації та завдання, пропонує цікаві і неординарні теми для обговорення, що проілюстровано у таблиці 3 у розрізі розвитку навичок усіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності на матеріалі англійської мови.

Таблиця 3

Приклади креативних завдань	
Назва завдання	Зміст завдання
для розвитку навичок читання	
Choose Your Adventure	Provide students with short stories or online resources with multiple endings. They read a section and decide which path to take next. Afterward, they discuss their choices in groups and compare how the story unfolded for each.
Digital Scavenger Hunt	Create a list of clues related to a topic (e.g., famous cities, environmental issues) and have students search for specific information in various online articles. They summarize their findings and present them to the class.
Book Club with a Twist	Assign a short novel or article, but each student reads a different part or chapter. They write a summary and, as a group, reconstruct the entire storyline by sharing their sections.
Meme Analysis	Share memes that include text and ask students to interpret the humour or cultural references. They discuss in groups how the text influences meaning and why certain phrases are used.
для розвитку навичок аудіювання	
Podcast Pair Work	Assign pairs of students to listen to different short podcasts on the same topic. They summarize what they heard and compare notes to find common themes or conflicting information.
Listen and Debate	Prepare recordings of a short debate, argument, or discussion on a controversial issue and assign students to listen to them. While listening, students take notes on the arguments presented. After listening, they participate in their debate, presenting counterarguments and discussing the issue. Or: Students listen to different perspectives on the same topic and then create a balanced summary of both sides before forming their own opinions.
Listen and Story Reconstruction	Ask students to listen to an audio clip that tells a story but with parts missing. After listening, they reconstruct the story using clues from the audio (they must write or discuss what they think happens next, based on the audio).
для розвитку навичок писемного мовлення	
Unlikely Interview	Assign students to write an interview with a famous person or fictional character, but with a twist (e.g., the interviewee is a historical figure, an animal, or a fictional character like a superhero). Depending on the character's nature, they must use either formal or informal language.
Story Continuation (Cliffhanger Challenge)	Provide students with the beginning of a story that ends on a cliffhanger. Students must continue the story, ensuring coherence and an engaging narrative. Students must focus on descriptive language, character development, and keeping readers hooked.
Social Media Profile and Posts	Ask students to create a fictional character and write their social media profile, followed by posts on various topics. Students must write posts on various topics (e.g., a travel diary, a personal opinion on a social issue, or a reflection on an event).
Create a Review of a Fictional Product or Service	Assign students to write a detailed review of a fictional product or service (e.g., a time machine, a personal robot assistant, or a flying car; depending on a student's

**РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НЕМОВНИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Продовження Таблиці 3

	major). They must use persuasive techniques, comparisons, and details to make the review convincing.
для розвитку навичок усного мовлення	
“What Would You Do?” Scenario Practice	Present students with a series of real-life or hypothetical situations and ask them how they would react in each case. Provide each student or pair with a scenario (e.g., “What would you do if you lost your passport in a foreign country?” or “What would you do if your friend was upset about failing an exam?”). Encourage them to explore various solutions and discuss the pros and cons of different responses.
Presentations: “Product Pitch”	Students must create and present a pitch for an imaginary product or service (e.g., a new app, a unique restaurant concept, or an eco-friendly gadget). It is also possible to organize a “Shark Tank” style competition, where students pitch their products and classmates vote on the most convincing idea.
Debate on Current Issues	Organize a debate on a controversial topic related to social issues, technology, or the environment. Divide students into teams, assigning one side to argue “for” and the other “against” the problem. Allow time for research and argument preparation. Conduct the debate, ensuring each student gets a chance to speak and respond. After the debate, students could write a reflective essay on their stance, using persuasive language and strategies.

Джерело: укладено авторами

Вивчення іноземної мови у немовних ЗВО сьогодні часто здійснюється за диференційованим підходом, коли студенти вивчають мову не в академічних групах, а у групах за рівнями володіння мовою, що передбачає наявність в одній збірній групі студентів різних напрямів підготовки з різних інститутів / факультетів і уможливує їхню спільну роботу над завданням чи проблемою з урахуванням різного досвіду, знань, точок зору. Такий підхід стимулює використання проектною технології навчання, допомагає студентам активувати отримані знання з предметної галузі, брати участь у дослідженнях, доносити фахову думку до студентів інших спеціальностей, інтегрувати власні знання зі знаннями інших, розвивати іншомовні комунікативні навички, одночасно розв’язуючи реальні проблеми. Працюючи разом, студенти не лише удосконалюють мовні і мовленнєві навички, але й розвивають критичне мислення, здатність долати проблеми, працювати в команді. Прикладами міждисциплінарних тем студентських проєктів, які сприяють розвитку креативного мислення, у розрізі дисципліни “Іноземна мова” можуть бути:

– *Smart cities and sustainable urban living*: об’єднує студентів-фахівців з будівництва, архітектури, екології, логістики й інформаційних технологій для дослідження концепції розумного міста з фокусом на сталості, інтегруванні технологій і підвищенню якості життя містян;

– *Climate Change and Its Economic Impact: Solutions for the Future*: об’єднує студентів-фахівців з екології і економіки для вивчення економічних наслідків зміну клімату та пошуку потенційних рішень для мінімізації її впливу на економіку, промисловість та населення;

– *Public Health and Social Media: Addressing Health Misinformation*: об’єднує студентів-фахівців з охо-

рони здоров’я, журналістики і психології для дослідження ролі соціальних медіа у поширенні неправдивої інформації, пов’язаної з охороною здоров’я, і створення стратегії вирішення проблеми.

– *The Ethics of Artificial Intelligence: Challenges and Opportunities*: об’єднує студентів-фахівців зі сфери інформаційних технологій, економіки, бізнес-аналітики для вивчення етичних наслідків технологій штучного інтелекту у сферах працевлаштування, конфіденційності інформації і прийняття рішень.

У розрізі розвитку креативності на заняттях з іноземної мови важливо також зацентрувати увагу на постаті викладача, як зауважують L. Dulksnienė і N. Mačianskienė, адже викладач – це не лише джерело знань і порадник у навчанні, а й зразок креативної діяльності, розробник професійної етики й установок, необхідних для креативного процесу [8]. Креативний потенціал викладача допомагає студентам досягнути значних успіхів. Якщо рівень його креативності низький, то й успіхи студентів позбавлені творчого блиску, є невисокими, і вони не мають значних шансів розкриватися, реалізовувати свій креативний потенціал.

Попри продиктовану часом потребу у розвитку креативності і її переваги у дидактиці вищої школи, у науковій літературі [6] виокремлено низку перешкод, які стосуються:

а) студентів: інтерналізація культури відповідності та відтворення знань; страх помилитися; конформізм; опір інноваційним процедурам навчання; страх висловлювати нові ідеї;

б) викладачів: нестача часу для підготовки до занять та надмірне навантаження; відсутність знань про креативність і шляхи її розвитку; страх перед інноваціями; відсутність стимулів з боку університетської системи;

с) ЗВО: неналежна увага до розвитку креативності; велике навантаження на викладачів; бюрократія.

Окрім вище окреслених труднощів, реалізація креативної складової в іншомовній освіті немовного ЗВО нерідко утруднюється спрямованістю на результат, що визначається тестами чи екзаменами, переважно стандартизованими. Ще у 60-х рр. ХХ ст. Д. Гоффман у своїй праці *“The tyranny of testing”* навів низку прикладів стандартизованих тестових питань, які, на його думку, надають перевагу студентам із поверхневим мисленням. А учасники тесту з незвичайними, оригінальними чи креативними поглядами змушені гальмувати свої креативні ідеї, щоб відповідати нормам тесту. Такі тести знищують критичну проникливість і ставлять у невідгідне становище інтелектуально чесних учасників тестування із критичним або творчим потенціалом [цит. за 14], формуючи у них шаблонне мислення.

Враховуючи, що структура екзаменів є різною, для успішного складання важливими є знання типології завдань, що часто тренуються під час практичних занять і, відповідно, краде аудиторний час. К. Робінсон в інтерв'ю газеті *“The New York Times”* критично оцінив стандартизоване тестування, зазначивши, що “воно породило похмуру культуру безперервної конкуренції, яка поглинула мільярди доларів платників податків без істотного покращення стандартів” [цит. за 10, 1145]. Задля позитивної чи високої екзаменаційної оцінки дизайн заняття часто сформований так, щоб студента максимально добре “підготувати до екзамену” [10, 1145].

Висновки. Як бачимо, розвиток креативного мислення є важливим і необхідним у ЗВО, зокрема під час вивчення іноземної мови. Креативність в іншомовній освіті необхідна не лише для удосконалення іншомовної компетентності, але й для розвитку критичного мислення та самовираження. Дослідження підкреслює, як креативні методи навчання (метод проєктів і методи на основі завдань) можуть сприяти більш захопливому та динамічному середовищу вивчення мови, заохочуючи студентів до активної участі й експериментування з мовою в автентичному контексті.

Крім того, сприяння креативності під час вивчення іноземної мови вимагає використання студентоцентризованих підходів навчання, інтерактивних і гнучких педагогічних методів. Для викладачів важливо створити безпечний простір, де студенти можуть ризикувати, робити помилки та досліджувати різноманітні мовні і культурні явища. Таким чином, креативність може слугувати потужним інструментом не тільки для розвитку мови, але й для поліпшення загального академічного та особистісного зростання студентів.

Попри очевидні переваги, у дослідженні виокремлено труднощі у впровадженні креативних практик, подолання яких лежить у площині розуміння

важливості розвитку креативного мислення студентів університетом і створення сприятливого креативного мікроклімату навчання, сприяння професійному розвитку викладача щодо удосконалення його методичного інструментарію. Перспективи майбутніх розвідок вбачаємо у дослідженні впливу генеративних моделей штучного інтелекту на створення креативного іншомовного інституційного середовища та розвиток креативного мислення студентів немовних ЗВО.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вовчача Н., Байрамова О., Чорна Г. Розвиток навичок креативного мислення у здобувачів вищої освіти. *Український педагогічний журнал*. 2022. № 1. С. 87–97. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97> (дата звернення: 20.11.2024).
2. Куліченко А.К., Сотник Т.В., Стадниченко К.В. Електронне портфоліо як засіб розвитку креативності викладача іноземної мови. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2018. Том 66, № 4. С. 286–304. DOI: <http://dx.doi.org/10.33407/itlt.v66i4.2178>. (дата звернення: 20.11.2024).
3. Майер Н. Модель формування креативної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов і культур. *Молодь і ринок*. 2024. № 7–8 (227–228). С. 47–52. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.306058>. (дата звернення: 24.11.2024).
4. Ткаченко Л.І. Креативність і творчість: сучасний контент. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2014. № 9–10 (28–29). С. 32–35.
5. Шевченко О.М., Андрущенко Н.В., Сірик Е.П. Роль STEAM-освіти у формуванні креативності й інноваційного мислення здобувачів освіти. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. № 7 (21). С. 486–497. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-7\(21\)-486-497](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-7(21)-486-497). (дата звернення: 20.11.2024).
6. Alencar E.V.L.S., Fleith D.S., Pereira N. Creativity in Higher Education: Challenges and Facilitating Factors. *Trends in Psychology*. 2017. Vol. 25, No. 2. pp. 553–561. DOI: <https://doi.org/10.9788/TP2017.2-09>. (Accessed 24 Nov 2024).
7. Ciężka A. Generative KI-Tools: Die Zukunft des kreativen Lernens. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*. 2024. 29:1. S. 375–405. DOI: <https://doi.org/10.48694/zif.3722>. (Accessed 24 Nov 2024).
8. Dulksnienė L. & Mačianskienė N. Integration of creativity-developing activities in foreign language learning: students' attitude. *Sustainable Multilingualism*. 2020. 16. P. 65–90. DOI: <https://doi.org/10.2478/sm-2020-0004>. (Accessed 24 Nov 2024).
9. European University Association. *Creativity in Higher Education. Report on the EUA creativity project 2006-2007*. Brussels, 2007. Available at: <https://shorturl.at/PIFhG>. (Accessed 24 Nov 2024).
10. Fjortoft N., Gettig J. & Verdone M. Teaching Innovation and Creativity, or Teaching to the Test? *American Journal of Pharmaceutical Education*. 2018. 82(10), Article 7432. Pp. 1144–1145. Available at: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6325465/pdf/ajpe7423.pdf>. (Accessed 24 Nov 2024).
11. Haertel T. & Jahnke I. Wie kommt die Kreativitätsförderung in die Hochschullehre? *Zeitschrift für Hochschulentwicklung*. 2011. Jg. 6. Nr. 3. S. 238–245. DOI: <https://doi.org/10.3217/zfhe-6-03/20>. (Accessed 24 Nov 2024).

12. Oppert M.L., O'Keeffe V., Bensnes M.S., Grecu A.L. & Cropley D.H. The value of creativity: A scoping review. *Journal of Creativity*. 2023. Vol. 33. 10059. pp. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.yjoc.2023.100059>. (Accessed 24 Nov 2024).

13. Pavlenok, K.S. & Bondarchuk, O.I. The development of creativity in foreign language teachers as a factor of their subjective well-being. *CTE Workshop proceedings*. 2024. Vol. 11. pp. 29–51. DOI: <https://doi.org/10.55056/cte.682>. (Accessed 24 Nov 2024).

14. Powers, D.E. & Kaufman, J.C. Do standardized tests penalize deep-thinking, creative, or conscientious students? Some personality correlates of Graduate Record Examinations test scores. *Intelligence*. 2004. Vol. 32 (2). pp. 145–153. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.intell.2003.08.003>. (Accessed 30 Oct 2024).

15. Ritter, S.M. & Mostert, N. Enhancement of Creative Thinking Skills Using a Cognitive-Based Creativity Training. *Journal of Cognitive Enhancement*. 2017. Vol. 1. pp. 243–253. DOI: <https://doi.org/10.1007/s41465-016-0002-3>. (Accessed 24 Nov 2024).

16. Rhodes M. An Analysis of Creativity. *The Phi Delta Kappan*. 1961. 42 (7). pp. 305–310. <http://www.jstor.org/stable/20342603>. (Accessed 24 Nov 2024).

17. Setiamurti A. & Kurniawati F. Fostering Creativity in Higher Education Institution: A Systemic Review (2018–2022). *Open Education Studies*. 2024. Vol. 6: 2022-0221. DOI: <https://doi.org/10.1515/edu-2022-0221>. (Accessed 24 Nov 2024).

18. World Economic Forum. *Future of Jobs Report 2023*. Insight Report. Geneva, 2023. 295 p. Available at: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf. (Accessed 24 Nov 2024).

REFERENCES

1. Vovchasta, N., Bairamova, O. & Choma, H. (2022). Rozvytok navychok kreatyvnoho myslennia u zdobuvachiv vyshchoi osvity [Development of creative thinking skills of higher education students]. *Ukrainian Educational Journal*. No.1. pp. 87–97. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-1-87-97>. (Accessed 20 Nov 2024). [in Ukrainian].

2. Kulichenko, A.K., Sotnik, T.V. & Stadnychenko, K.V. (2018). Elektronne portfolio yak zasib rozvytku kreatyvnosti vykladacha inozemnoi movy [Electronic portfolio as a technique of developing creativity of a foreign language teacher]. *Information technologies and learning tools*. 2018. Vol. 66, No. 4. pp. 286–304. DOI: <http://dx.doi.org/10.33407/itlt.v66i4.2178>. (Accessed 20 Nov 2024). [in Ukrainian].

3. Maiier, N. (2024). Model formuvannia kreatyvnoi kompetentnosti maibutnykh vykladachiv inozemnykh mov i kultur [A model for the formation of creative competence of future teachers of foreign languages and cultures]. *Youth & market*. No. 7–8 (227–228). pp. 47–52. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.306058>. (Accessed 24 Nov 2024). [in Ukrainian].

4. Tkachenko, L. (2014). Kreatyvnist i tvorchist: suchasnyi kontent [Creativity and creativeness: modern content]. *Education and Development of Gifted Personality*. 2014. No. 9–10 (28–29). pp. 32–35. [in Ukrainian].

5. Shevchenko, O.M., Andrushchenko, N.V. & Siryk, E.P. (2023). Rol STEAM-osvity u formuvanni kreatyvnosti y innovatsiinoho myslennia zdobuvachiv osvity [The role of STEAM education in the formation of creativity and innovative thinking of education acquires]. *Scientific Innovations and Advanced Technologies*. No. 7(21). pp. 486–497. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-7\(21\)-486-497](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-7(21)-486-497). (Accessed 20 Nov 2024). [in Ukrainian].

6. Alencar, E.V.L.S., Fleith, D.S. & Pereira, N. (2017).

Creativity in Higher Education: Challenges and Facilitating Factors. *Trends in Psychology*. 2017. Vol. 25, No. 2. pp. 553–561. DOI: <https://doi.org/10.9788/TP2017.2-09>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

7. Ciężka, A. (2024). Generative KI-Tools: Die Zukunft des kreativen Lernens [Generative KI-Tools: The Future of Creative Learning]. *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht*. 29:1. S. 375–405. DOI: <https://doi.org/10.48694/zif.3722>. (Accessed 24 Nov 2024). [in German].

8. Dulksnienė, L. & Mačianskienė, N. (2020). Integration of creativity-developing activities in foreign language learning: students' attitude. *Sustainable Multilingualism*. 2020. 16. pp. 65–90. DOI: <https://doi.org/10.2478/sm-2020-0004>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

9. European University Association. *Creativity in Higher Education. Report on the EUA creativity project 2006-2007*. Brussels, 2007. Available at: <https://shorturl.at/PIFhG>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

10. Fjortoft, N., Gettig, J. & Verdone, M. (2018). Teaching Innovation and Creativity, or Teaching to the Test? *American Journal of Pharmaceutical Education*. 2018. 82(10), Article 7432. pp. 1144–1145. Available at: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6325465/pdf/ajpe7423.pdf>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

11. Haertel, T. & Jahnke, I. (2011). Wie kommt die Kreativitätsförderung in die Hochschullehre? [How does fostering creativity fit into university learning?]. *Zeitschrift für Hochschulentwicklung*. Jg. 6. No. 3. S. 238–245. DOI: <https://doi.org/10.3217/zfhe-6-03/20>. (Accessed 24 Nov 2024). [in German].

12. Oppert, M.L., O'Keeffe, V., Bensnes, M.S., Grecu, A.L. & Cropley, D.H. (2023). The value of creativity: A scoping review. *Journal of Creativity*. Vol. 33. 10059. pp. 1–9. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.yjoc.2023.100059>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

13. Pavlenok, K.S. & Bondarchuk, O.I. (2024). The development of creativity in foreign language teachers as a factor of their subjective well-being. *CTE Workshop proceedings*. Vol. 11. pp. 29–51. DOI: <https://doi.org/10.55056/cte.682>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

14. Powers, D.E. & Kaufman, J.C. (2004). Do standardized tests penalize deep-thinking, creative, or conscientious students? Some personality correlates of Graduate Record Examinations test scores. *Intelligence*. Vol. 32 (2). pp. 145–153. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.intell.2003.08.003>. (Accessed 30 Oct 2024). [in English].

15. Ritter, S.M. & Mostert, N. (2017). Enhancement of Creative Thinking Skills Using a Cognitive-Based Creativity Training. *Journal of Cognitive Enhancement*. Vol. 1. pp. 243–253. DOI: <https://doi.org/10.1007/s41465-016-0002-3>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

16. Rhodes, M. (1961). An Analysis of Creativity. *The Phi Delta Kappan*. 42(7). pp. 305–310. Available at: <http://www.jstor.org/stable/20342603>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

17. Setiamurti, A. & Kurniawati, F. (2024). Fostering Creativity in Higher Education Institution: A Systemic Review (2018–2022). *Open Education Studies*. Vol. 6: 20220221. DOI: <https://doi.org/10.1515/edu-2022-0221>. (Accessed 24 Nov 2024). [in English].

18. World Economic Forum. *Future of Jobs Report 2023*. Insight Report. Geneva, 2023. 295 p. Available at: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2023.pdf. (Accessed 24 Nov 2024).

Стаття надійшла до редакції 25.11.2024